

Veelgestelde vragen over onderwijsgegevens

Hieronder staan veelgestelde vragen weergegeven over het werken met de onderwijsgegevens van het CBS. Veel informatie over de onderwijsgegevens van het CBS kan ook gevonden worden in de [Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie](#).

1 Algemene vragen over werken met onderwijsbestanden

1.1 Hoe bepaal ik of iemand op peildatum (bijv. 1 januari JJJJ of 1 oktober JJJJ) onderwijs volgt?

Als je op peildatum wilt weten of iemand onderwijs volgt, gebruik dan bestand *studerendenbus*. Dit bestand bevat alle personen die in een kalenderjaar scholier of student zijn, inclusief begin- en einddata van de opleiding(en) en, indien beschikbaar, specifieke kenmerken van die opleiding(en) zoals het opleidingsnummer (gedetailleerde typering van opleiding) en de studiefase.

1.2 Hoe bepaal ik of iemand in een bepaalde maand onderwijs volgt?

Als je alleen wil weten of iemand in een bepaalde maand onderwijs volgt en je hebt verder geen informatie nodig over wat voor soort opleiding, gebruik dan variabele XKOPPELSCHOLSTUDSECM uit bestand *secmbus*. Deze geeft aan of iemand scholier of student is in een bepaalde maand.

1.3 Hoe bepaal ik of iemand in een kalenderjaar onderwijs volgt?

Als je wil weten of iemand in een kalenderjaar onderwijs volgt, gebruik dan bestand *studerendenbus*. Dit bestand bevat alle personen die in een kalenderjaar scholier of student zijn. Houd er wel rekening mee dat iemand in een kalenderjaar verschillende opleidingen kan volgen, bijvoorbeeld in de eerste helft van het jaar een bacheloropleiding en in de tweede helft van het jaar een masteropleiding. De persoon komt dan meerdere keren voor in *studerendenbus*, in het voorbeeld een keer met een bachelor- en een keer met een masteropleiding. Dat is geen probleem als je alleen wil bepalen óf iemand onderwijs volgt in een kalenderjaar. Maar als je iets wil zeggen over welke opleiding iemand volgt, moet je een opleiding prioriteren.

1.4 Hoe bepaal ik of iemand in een school- of studiejaar onderwijs volgt?

Als je wil weten of iemand in een school- of studiejaar onderwijs volgt, gebruik dan bestand *onderwijsdeelnemerstab*. Dit bestand bevat de deelnemers aan het onderwijs in het betreffende school- dan wel studiejaar en hun onderwijskenmerken. Zo bevat dit bestand o.a. informatie over de hoofdschrijving in het onderwijs. De meeste personen volgen maar een opleiding in een school- of studiejaar, dat is dan meteen de hoofdschrijving. Maar er zijn ook personen die meerdere opleidingen in een school- of studiejaar volgen, gelijktijdig of na elkaar. Voor die personen wordt een opleiding geprioriteerd.

1.5 Kan ik bestand *onderwijsdeelnemerstab* gebruiken als ik wil weten wie er op 1 oktober JJJJ onderwijs volgen?

Nee, gebruik in dat geval bestand *studerendenbus*. Bestand *onderwijsdeelnemerstab* bevat alle onderwijsdeelnemers in het betreffende school- dan wel studiejaar. Daar zitten ook mensen bij die zich na 1 oktober hebben ingeschreven (i.e. na-inschrijvingen) of die zich voor 1 oktober alweer hebben uitgeschreven.

2 Basisonderwijs

2.1 Hoe bepaal ik wie er basisonderwijs volgen in een schooljaar?

Iedereen die voorkomt in bestand *inschrwpotab* volgt basisonderwijs. Met behulp van variabele WPOTYPEPO kan bepaald worden welk type basisonderwijs iemand volgt: basisonderwijs (bo) of

speciaal basisonderwijs (sbo). Speciaal basisonderwijs wordt officieel niet tot het speciaal onderwijs gerekend!

2.2 Waar kan ik informatie vinden over het schooladvies dat gegeven wordt in groep 8 van de basisschool?

Informatie hierover is te vinden in bestand *inschrwpotab* en is opgenomen in variabelen WPOADVIESVO en – vanaf schooljaar 2014 – ook in variabele WPOADVIESHERZ (zie ook vraag 2.3).

2.3 Is het schooladvies (WPOADVIESVO in bestand *inschrwpotab*) hetzelfde voor alle jaren?

Nee. Tot en met 2013 (schooljaar 2013/'14) is WPOADVIESVO te zien als het definitieve schooladvies. Vanaf 2014 (schooljaar 2014/'15) krijgen leerlingen voordat ze een toets maken een voorlopig schooladvies, dit is opgenomen in WPOADVIESVO. Als leerlingen de eindtoets vervolgens beter maken (WPOTOETSADVIES), kan het schooladvies bijgesteld worden (WPOADVIESHERZ). Van 2014 t/m 2022 (schooljaar 2022/'23) wordt het definitieve schooladvies bepaald door te kijken naar WPOADVIESVO én WPOADVIESHERZ. Vanaf 2023 (schooljaar 2023/'24) bevat WPOADVIESHERZ het definitieve schooladvies.

2.4 Hoe bepaal je o.b.v. bestand *inschrwpotab* het schooladvies uitgesplitst naar de categorieën zoals die in [deze](#) tabel op StatLine staan?

De populatie in de StatLinetabel bestaat uit leerlingen die op 1 oktober van het schooljaar stonden ingeschreven in leerjaar 8 van het basisonderwijs die een schooladvies hebben gekregen. Om deze populatie af te bakenen maak je uit bestand *inschrwpotab* de volgende selectie:

```
WPOTYPEPO = 'BO ' & WPOLEERJAAR = ' 8' & WPOADVIESVO <> '' & WPOADVIESVO <> '00' & WPOADVIESVO <> '80'
```

Vervolgens bepaal je het definitieve schooladvies zoals beschreven bij vraag 2.3. Om tot de StatLine-indeling te komen moet het definitieve schooladvies geclusterd worden. Dat gebeurt als volgt:

- 01,10,20,21: vso/pro/vmbo-b
- 22,23: vmbo-b/k
- 24,25,26,27,30,31: vmbo-k
- 28,32,33,34,35,38,39: vmbo-k/gt
- 29,36,40,41,42,43,46,47,50,51: vmbo-gt
- 37,44,48,52: vmbo-gt/havo
- 45,53,60: havo
- 61: havo/vwo
- 70: vwo

Let op: niet alle codes komen in alle jaren voor. Verder is vanaf 2022 (schooljaar 2022/'23) de code voor 'Leerling heeft (nog) geen advies voor voortgezet onderwijs' veranderd van leeg ('') naar '00'.

2.5 Waar kan ik informatie vinden over de eind- of doorstroomtoets?

Informatie hierover is te vinden in de definitieve versie van bestand *inschrwpotab* en voor een groot deel van de jaren in bestand *citotab*. *inschrwpotab* bevat toetsgegevens van leerlingen die op 1 oktober van het betreffende schooljaar staan ingeschreven in het bekostigd onderwijs. *Citotab* hanteert deze afbakening niet, het bevat alle toetsgegevens van de leerlingen die door Cito zijn verwerkt. Vanaf schooljaar 2014/'15 is het beleid rondom toetsing in groep 8 aanpast, de toets is verplicht geworden en er zijn meerdere toetsaanbieders. *inschrwpotab* bevat

informatie van alle toetsaanbieders, *citotab* bevat alleen informatie van Cito. Er wordt daarom geadviseerd om vanaf schooljaar 2014/'15 gebruik te maken van *inschrwpotab* en niet van *citotab*. Het gebruik van *citotab* tot en met 2014 (schooljaar 2013/'14) is alleen toegestaan na toestemming door Cito.

Tot en met 2013 (schooljaar 2013/'14) bevat *inschrwpotab* de volgende variabelen met betrekking tot de eindtoets: WPOCODEEINDTOETS, WPODATEINDTOETS en WPOUITSLAGEINDTOETS. Vanaf 2014 (schooljaar 2014/'15) zijn daar de volgende variabelen aan toegevoegd: WPOBRINTOETS, WPOVESTTOETS, WPOREDENONTH, WPOREDENND, WPOREKENEN, WPOTAALLV, WPOTAALTV en WPOTOETSADVIES.

2.6 Over welke andere toetsgegevens naast de eind- of doorstroomtoets is er informatie beschikbaar?

Voor een deel van de basisscholen zijn gegevens beschikbaar uit de leerlingvolgsystemen (LVS) van basisschoolleerlingen. Het betreft gegevens van de M-toets (M = midden schooljaar) en E-toets (E = einde schooljaar). Deze toetsen meten reken- en taalvaardigheden van leerlingen in groep 3 tot en met 8. Voor gebruik van deze gegevens moet toestemming gevraagd worden en gebruik is aan strenge regels gebonden. Meer informatie daarover kan [hier](#) gevonden worden.

2.7 Hoe bepaal ik in welke klas (dus niet in welke groep, maar echt klas) iemand zit op de basisschool?

In welke klas leerlingen zitten weten we niet. In welke groep leerlingen zitten kan bepaald worden aan de hand van variabele WPOLEERJAAR uit bestand *inschrwpotab*. WPOLEERJAAR wordt door scholen niet altijd goed geregistreerd en is dus niet altijd betrouwbaar. Als er behoefte is om output te maken met deze variabele, neem dan contact op met microdata@cbs.nl.

2.8 Hoe bepaal ik in welke gemeente leerlingen naar school gaan?

Variabelen WPOBRIN_crypt en WPOBRINVEST uit bestand *inschrwpotab* geven aan op welke schoolvestiging leerlingen ingeschreven staan. Tot en met schooljaar 2016 kan in bestand *brinwpowectab* de gemeente van de schoolvestiging worden opgezocht. Het betreft dan de gemeente volgens de gemeentelijke indeling van dat jaar (dus *brinwpowectab2016v2* bevat de gemeente volgens de gemeentelijke indeling 2016). Vanaf schooljaar 2017 bevat bestand *brinwpowectab* het adres van de schoolvestiging (variabelen SOORTOBJECTNUMMERWPOWEC, RINOBJECTNUMMERWPOWEC), niet meer de gemeente. Variabele GEMBRINVESTWPOWECJJJJ is vanaf dat jaar leeg. Op basis van het adres kan de gemeente gekoppeld worden. Het voordeel hiervan is dat elke gemeentelijke indeling gekoppeld kan worden. Gebruik hiervoor bestanden *vslgwbtab* en *nietvslgwbtab*.

2.9 Hoe bepaal ik waar leerlingen onderwijs volgen?

Vanaf schooljaar 2022/'23 wordt deze informatie door de onderwijsinstellingen geregistreerd, in eerdere schooljaren gebeurde dit niet. Als er behoefte is aan het gebruik van gegevens over onderwijslocatie, neem dan contact op met microdata@cbs.nl.

3 Speciaal onderwijs

3.1 Hoe bepaal ik of iemand speciaal onderwijs volgt in een schooljaar?

Iedereen die voorkomt in bestand *inschrwectab* volgt speciaal onderwijs. Met behulp van variabele WECTYPEPO kan bepaald worden welk type speciaal onderwijs iemand volgt: speciaal onderwijs (so) of voortgezet speciaal onderwijs (vso).

3.2 Welke soorten speciaal onderwijs zijn er?

Er worden twee soorten speciaal onderwijs onderscheiden: speciaal onderwijs (so) en voortgezet speciaal onderwijs (vso), zie ook vraag 3.1. Speciaal basisonderwijs (sbo) wordt officieel niet tot het speciaal onderwijs gerekend, maar tot het basisonderwijs. Informatie over wie er sbo volgen kan gevonden worden in bestand *inschrwpotab* in variabele WPOTYPEPO.

3.3 Hoe bepaal ik in welk leerjaar kinderen zitten die speciaal onderwijs volgen?

Binnen het speciaal onderwijs worden geen leerjaren, maar verblijfsjaren onderscheiden. Met behulp van variabele WECVERBLIJFSJAAR uit bestand *inschrwectab* kan het aantal verblijfsjaren bepaald worden. Alleen voor leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs met uitstroomprofiel vervolgonderwijs (zie ook vraag 3.4) wordt in de variabele WECUPEERJAAR het leerjaar geregistreerd. De variabelen WECUPELEMENT en WECOPLNR geven meer informatie over de opleiding van de leerling.

3.4 Hoe bepaal ik het uitstroomprofiel in het voortgezet speciaal onderwijs?

Op basis van variabele WECUPRICHTING in bestand *inschrwectab* kan een onderscheid gemaakt worden tussen de volgende uitstroomprofielen: dagbesteding, arbeidsmarkt en vervolgonderwijs.

3.5 Hoe kan ik onderwijs aan blinden en doven onderscheiden?

Op basis van variabele WECCLUSTER in bestand *inschrwectab* kan een onderscheid gemaakt worden tussen cluster 1 (blinde, slechtziende kinderen), cluster 2 (dove, slechthorende kinderen en kinderen met een taal- spraakontwikkelingsstoornis) en ander speciaal onderwijs. Tot en met 2013 (schooljaar 2013/'14) konden daarnaast cluster 3 (kinderen met lichamelijke en verstandelijke beperkingen) en cluster 4 (kinderen met ernstige ontwikkelingsstoornissen) onderscheiden worden op basis van variabele WECSRTONDERWIJS. Nadat de Wet passend onderwijs op 1 augustus 2014 in werking is getreden kan dit onderscheid niet meer gemaakt worden. De variabele WECONDVEST in bestand *inschrwectab* bevat wel informatie over het cluster (i.e. indicatie van de handicap), maar deze informatie heeft betrekking op de onderwijsvestiging, niet op de leerling.

3.6 Hoeveel leerlingen hebben een diploma in het vso behaald?

Vso-leerlingen met uitstroomprofiel vervolgonderwijs kunnen op verschillende manieren een diploma behalen. Als hun school het aanbiedt, kunnen de leerlingen examen doen op de eigen school. Ook kunnen leerlingen een staatsexamen afleggen of als extraneus examen doen bij een instelling voor voortgezet onderwijs of bij een instelling voor voortgezet algemeen volwassenenonderwijs. Over diploma's die behaald zijn via een staatsexamen hebben we nog geen informatie. Diploma's die op andere wijze behaald zijn, zijn terug te vinden in bestanden *examvotab* en *diplomavavotab*. Daarnaast kent het vso de uitstroomprofielen arbeidsmarkt en dagbesteding. Deze leerlingen kregen tot nu toe enkel een getuigschrift of certificaat voor hun ontwikkelde vaardigheden, maar geen officieel diploma, omdat zij geen landelijk examen afleggen. Dat is met ingang van schooljaar 2021/'22 veranderd: ook deze leerlingen krijgen nu een schooldiploma. Deze diploma's zijn (nog) niet opgenomen in de onderwijsregistraties en we hebben er dus geen cijfers over.

3.7 Hoe bepaal ik in welke gemeente leerlingen naar school gaan?

Variabelen WECBRIN_CRYPT en WECBRINVEST uit bestand *inschrwectab* geven aan op welke schoolvestiging leerlingen ingeschreven staan. Tot en met schooljaar 2016 kan in bestand *brinwpowectab* de gemeente van de schoolvestiging worden opgezocht. Het betreft dan de gemeente volgens de gemeentelijke indeling van dat jaar (dus *brinwpowectab2016v2* bevat de gemeente volgens de gemeentelijke indeling 2016). Vanaf schooljaar 2017 bevat bestand *brinwpowectab* het adres van de schoolvestiging (variabelen SOORTOBJECTNUMMERWPOWEC,

RINOBJECTNUMMERWPOWEC), niet meer de gemeente. Variabele GEMBRINVESTWPOWECJJJJ is vanaf dat jaar leeg. Op basis van het adres kan de gemeente gekoppeld worden. Het voordeel hiervan is dat elke gemeentelijke indeling gekoppeld kan worden. Gebruik hiervoor bestanden *vslgwbt* en *nietvslgwbt*.

3.8 Hoe bepaal ik waar leerlingen onderwijs volgen?

Vanaf schooljaar 2022/'23 wordt deze informatie door de onderwijsinstellingen geregistreerd, in eerdere schooljaren gebeurde dit niet. Als er behoefte is aan het gebruik van gegevens over onderwijslocatie, neem dan contact op met microdata@cbs.nl.

4 Voortgezet onderwijs (vo)

4.1 Hoe bepaal ik of iemand in een schooljaar een inschrijving in het vo heeft?

Op basis van variabele HOOFDINSCHR uit bestand *onderwijsinschrtab* kan bepaald worden of iemand in een schooljaar een inschrijving in het vo heeft. Als HOOFDINSCHR = '01' heeft iemand op 1 oktober JJJJ een inschrijving in het vo, als HOOFDINSCHR = '11' heeft iemand een inschrijving in het vo, maar niet op 1 oktober JJJJ.

4.2 Hoe bepaal ik welke onderwijssoort vo-leerlingen volgen?

Op basis van het opleidingsnummer (bijvoorbeeld variabele OPLNRHOOFDINSCHR uit bestand *onderwijsdeelnemerstab* of variabele OPLNR uit bestand *onderwijsinschrtab*) kan met behulp van het referentieboek *opleidingsnrref* variabele ONDERWIJSSOORTVO gekoppeld worden. Deze geeft de onderwijssoort aan. Voor meer detail kan ook variabele ONDERWIJSSOORTVODETAIL gekoppeld worden. Op basis van de laatste variabele kan bijvoorbeeld binnen vwo onderscheid gemaakt worden tussen atheneum en gymnasium. Maar let op! Onderwijssoort is niet betrouwbaar in leerjaren 1 en 2 van het vo. Dit heeft de volgende reden: de bekostiging van de scholen door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) is voor leerjaren 1 en 2 (i.e. de algemene leerjaren) niet afhankelijk van hun registratie. Een school kan dus zelf bepalen hoe gedetailleerd zij leerlingen in verschillende brugklastypen indeelt bij de registratie. Deze registratie hoeft niet overeen te komen met de feitelijke situatie. Als gerapporteerd wordt over onderwijssoort moet dus ook altijd rekening gehouden worden met het leerjaar (variabele VOLEERJAAR uit bestand *onderwijsinschrtab*). In leerjaren 1 en 2 is de onderwijssoort voor iedereen in het vo gelijk aan "algemene leerjaren", zie ook [deze](#) StatLinetabel.

4.3 Hoe bepaal ik in welke klas (dus niet leerjaar, maar echt klas) iemand zit op het vo?

In welke klas leerlingen zitten weten we niet. In welk leerjaar leerlingen zitten kan bepaald worden aan de hand van variabele VOLEERJAAR uit bestand *onderwijsinschrtab*.

4.4 Hoe bepaal ik of een leerling in een internationale schakelklas zit?

Het is niet mogelijk om dit na te gaan. Leerlingen in internationale schakelklassen worden door de Dienst uitvoering Onderwijs (DUO) ingedeeld bij leerlingen die in leerjaar 1 zitten. Binnen de groep leerlingen die in leerjaar 1 zit is het niet mogelijk om een onderscheid te maken tussen leerlingen die wel en leerlingen die niet in een internationale schakelklas zitten.

4.5 Waar kan ik informatie vinden over rapportcijfers?

Hier hebben we geen informatie over. Wel zijn er examengegevens beschikbaar via bestanden *examvotab* en *examvovaktab*. Bestand *examvovaktab* bevat o.a. de examenuitslag, het opleidingsnummer en de code van de onderwijsinstelling waar examen is gedaan. Bestand *examvotab* bevat informatie over de vakken die examenkandidaten hebben gedaan en de behaalde cijfers voor deze vakken. Hetzelfde vak kan voorkomen onder verschillende vakcodes, hier moet bij de analyses goed op gelet worden.

4.6 Hoe kan ik vertraging bepalen?

Door te kijken naar het leerjaar (variabele VOLEERJAAR uit bestand *onderwijsinschrtab*) in twee opeenvolgende jaren kan bepaald worden of een leerling vertraagd is. Als het leerjaar in JJJJ gelijk (of hoger) is dan het leerjaar in JJJJ+1 kan er gesproken worden over vertraging. Maar, let op! Het is niet mogelijk om vertraging in leerjaar 1 te bepalen. Dat komt omdat leerlingen in een internationale schakelklas ingedeeld worden bij leerlingen die in leerjaar 1 zitten. Als leerlingen twee jaar achter elkaar in een internationale schakelklas zitten, zitten ze twee jaar achter elkaar in leerjaar 1, maar daarmee zijn ze niet vertraagd. Omdat leerlingen in internationale schakelklassen niet onderscheiden kunnen worden van leerlingen die niet in internationale schakelklassen zitten is het daarmee niet mogelijk om betrouwbaar vertraging in leerjaar 1 te bepalen. Een ander punt waar rekening mee gehouden moet worden als gekeken wordt naar vertraging is de onderwijssoort waarin leerlingen zitten. Als iemand in 4-vmbo-t zit, daar een diploma behaalt en het jaar erop naar 4-havo gaat, kun je spreken van vertraging (2 x achter elkaar hetzelfde leerjaar), maar er is ook iets voor te zeggen om dit niet als zodanig te definiëren. Wat een goede keuze is zal mede afhangen van de onderzoeksvraag.

4.7 Hoe kan ik op- en afstroom bepalen?

Door de onderwijssoort (zie vraag 4.2) over jaren te vergelijken kan op- en afstroom bepaald worden. Dit is pas mogelijk vanaf leerjaar 3, omdat in leerjaar 1 en leerjaar 2 de onderwijssoort voor alle leerlingen gelijk is aan "algemene leerjaren". Ook in leerjaar 3 is er een kleine groep leerlingen die nog in een brede brugklas (havo/vwo) zit. Bij het bepalen van op- en afstroom wordt deze groep vaak ingedeeld bij 'havo'.

4.8 Hoeveel leerlingen hebben een diploma in het praktijkonderwijs behaald?

Vanaf schooljaar 2021/2022 krijgen alle leerlingen in het praktijkonderwijs een landelijk erkend diploma. Voor die tijd was dit nog niet wettelijk geregeld (veel praktijkscholen boden al wel een diploma aan hun leerlingen sinds 2019). Deze diploma's zijn (nog) niet opgenomen in de onderwijsregistraties en we hebben er dus geen cijfers over.

4.9 Hoe bepaal ik in welke gemeente leerlingen naar school gaan?

Daarvoor is informatie nodig over de instelling (variabele BRINHOOFDINSCHR_crypt uit bestand *onderwijsdeelnemerstab* of variabele BRIN_crypt uit bestand *onderwijsinschrtab*) en de vestiging (variabele VOBRINVEST uit bestand *onderwijsinschrtab*) waar de leerling ingeschreven staat. Tot en met schooljaar 2016 kan in bestand *brintab* de gemeente van de schoolvestiging worden opgezocht. Het betreft dan de gemeente volgens de gemeentelijke indeling van dat jaar (dus *brintab2016v2* bevat de gemeente volgens de gemeentelijke indeling 2016). Vanaf schooljaar 2017 bevat bestand *brintab* het adres van de schoolvestiging (variabelen SOORBJECTNUMMERO, RINOBJECTNUMMERO), niet meer de gemeente. Variabele GEMBRINVESTJJJ is vanaf dat jaar leeg. Op basis van het adres kan de gemeente gekoppeld worden. Het voordeel hiervan is dat elke gemeentelijke indeling gekoppeld kan worden. Gebruik hiervoor bestanden *vslgwbt* en *nietvslgwbt*.

4.10 Hoe bepaal ik waar leerlingen onderwijs volgen?

Vanaf schooljaar 2023/'24 wordt deze informatie door de onderwijsinstellingen geregistreerd, in eerdere schooljaren gebeurde dit niet. Als er behoefte is aan het gebruik van gegevens over onderwijslocatie, neem dan contact op met microdata@cbs.nl.

5 Voortgezet algemeen volwassenonderwijs (vavo)

5.1 Hoe bepaal ik of iemand in een schooljaar een inschrijving in het vavo heeft?

Op basis van variabele HOOFDINSCHR uit bestand *onderwijsinschrtab* kan bepaald worden of iemand in een schooljaar een inschrijving in het vavo heeft. Als HOOFDINSCHR = '07' heeft

iemand op 1 oktober JJJJ een inschrijving in het vavo, als HOOFDINSCHR = '17' heeft iemand een inschrijving in het vavo, maar niet op 1 oktober JJJJ.

5.2 Hoe bepaal ik de onderwijssoort van de inschrijving in het vavo of van het diploma behaald in het vavo?

Op basis van het opleidingsnummer (variabele OPLNRHOOFDINSCHR uit bestand *onderwijsdeelnemerstab* of variabele OPLNR uit bestand *onderwijsinschrtab*) kan met behulp van het referentieboek *opleidingsnrref* variabele ONDERWIJSSOORTVAVO gekoppeld worden. Deze geeft de onderwijssoort van de inschrijving aan. Op dezelfde wijze kan op basis van het opleidingsnummer, variabele OPLNR, uit bestand *diplomavavotab* de onderwijssoort van het diploma bepaald worden.

5.3 Hoe bepaal ik waar vavo-studenten onderwijs volgen?

Vanaf schooljaar 2021/'22 wordt deze informatie door de onderwijsinstellingen geregistreerd, in eerdere schooljaren gebeurde dit niet. Als er behoefte is aan het gebruik van gegevens over onderwijslocatie, neem dan contact op met microdata@cbs.nl.

6 Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)

6.1 Hoe bepaal ik of iemand in een studiejaar een inschrijving in het mbo heeft?

Op basis van variabele HOOFDINSCHR uit bestand *onderwijsinschrtab* kan bepaald worden of iemand in een studiejaar een inschrijving in het mbo heeft. Als HOOFDINSCHR = '02' heeft iemand op 1 oktober JJJJ een inschrijving in het mbo, als HOOFDINSCHR = '12' heeft iemand een inschrijving in het mbo, maar niet op 1 oktober JJJJ.

6.2 Hoe bepaal ik welk niveau een mbo-opleiding heeft?

Op basis van het opleidingsnummer (bijvoorbeeld variabele OPLNRHOOFDINSCHR uit bestand *onderwijsdeelnemerstab* of variabele OPLNR uit bestand *onderwijsinschrtab*) kan met behulp van het referentieboek *opleidingsnrref* variabele NIVEAUMBO gekoppeld worden. Deze variabele geeft het niveau van de mbo-opleiding aan.

6.3 Hoe bepaal ik of een mbo-student een internationale student is?

In het mbo wordt officieel geen onderscheid gemaakt naar internationale en niet-internationale studenten. Dit wordt alleen in het hoger onderwijs gedaan. Hoe bepaald kan worden of iemand een internationale student is in het hoger onderwijs staat uitgelegd bij vraag 7.8.

6.4 Hoe bepaal ik waar mbo-studenten onderwijs volgen?

Vanaf studiejaar 2019/'20 wordt deze informatie door de onderwijsinstellingen geregistreerd, in eerdere studie jaren gebeurde dit niet. Als er behoefte is aan het gebruik van gegevens over onderwijslocatie, neem dan contact op met microdata@cbs.nl.

7 Hoger onderwijs (ho)

7.1 Wanneer moet ik bestand *vtvhostudent* gebruiken?

Bestand *vtvhostudent* moet ALTIJD gebruikt worden wanneer gegevens over ho-studenten (uit *onderwijsinschrtab*, *onderwijsdeelnemerstab*, *eerstediplomahotab*, *diplomahotab*, *hdiplomahotab* of *hdiplomawotab*) gekoppeld worden aan andere gegevens. OOK als dit andere onderwijsgegevens zijn en OOK als het gegevens uit hetzelfde studiejaar zijn. De enige uitzondering hierop is de koppeling van bestanden *onderwijsinschrtab* en *onderwijsdeelnemerstab* uit hetzelfde jaar met dezelfde status. Als bijv. ONDERWIJSINSCHRTAB2022V2 (definitieve versie) en ONDERWIJSDEELNEMERSTAB2022V2 (definitieve versie) gekoppeld worden, is gebruik van bestand *vtvhostudent* niet nodig.

7.2 Hoe bepaal ik of iemand in een studiejaar een inschrijving in het ho, het hoger beroepsonderwijs (hbo) of het wetenschappelijk onderwijs (wo) heeft?

Op basis van variabele HOOFDINSCHR uit bestand *onderwijsinschrtab* kan bepaald worden of iemand in een studiejaar een inschrijving in het ho, het hbo of het wo heeft.

- Als HOOFDINSCHR = '03' of '04' heeft iemand op 1 oktober JJJ een inschrijving in het ho, als HOOFDINSCHR = '13' of '14' heeft iemand een inschrijving in het ho, maar niet op 1 oktober JJJ.
- Als HOOFDINSCHR = '03' of '05' heeft iemand op 1 oktober JJJ een inschrijving in het hbo, als HOOFDINSCHR = '13' of '15' heeft iemand een inschrijving in het hbo, maar niet op 1 oktober JJJ.
- Als HOOFDINSCHR = '04' of '06' heeft iemand op 1 oktober JJJ een inschrijving in het wo, als HOOFDINSCHR = '14' of '16' heeft iemand een inschrijving in het wo, maar niet op 1 oktober JJJ.

7.3 Hoe bepaal ik of iemand eerstejaars of ouderejaars is in het ho, in het hbo en/of in het wo zodat de aantallen overeen komen met [deze](#) StatLinetabel?

Gebruik hiervoor variabele HOOFDINSCHR uit bestand *onderwijsinschrtab* en variabelen HOAANTALJAREN, HBOAANTALJAREN en WOAANTALJAREN uit bestand *onderwijsdeelnemerstab*.

- Een ho-student bepaal je op basis van HOOFDINSCHR = 03, 04; eerste- of ouderejaars op basis van HOAANTALJAREN (1 = eerstejaars, > 1 = ouderejaars).
- Een hbo-student bepaal je op basis van HOOFDINSCHR = 03, 05; eerste- of ouderejaars op basis van HBOAANTALJAREN (1 = eerstejaars, > 1 = ouderejaars).
- Een wo-student bepaal je op basis van HOOFDINSCHR = 04, 06; eerste- of ouderejaars op basis van WOAANTALJAREN (1 = eerstejaars, > 1 = ouderejaars).

7.4 Hoe bepaal ik of iemand eerstejaars is aan een bepaalde opleiding in het ho?

Er is geen aparte variabele beschikbaar om te bepalen of iemand eerstejaars opleiding is (zoals die variabele er wel is om te bepalen of iemand eerstejaars ho/hbo/wo is, zie ook vraag 7.3). Het is mogelijk om meerdere jaargangen van bestand *onderwijsinschrtab* te bekijken en zo na te gaan of iemand al eerder ingeschreven heeft gestaan voor een bepaalde opleiding. Dit levert echter niet altijd goede resultaten op omdat er problemen kunnen zijn met het volgen van studenten en opleidingen in de tijd. Voor het volgen van studenten in de tijd dient altijd gebruik gemaakt te worden van bestand *vtvhostudent*, voor het volgen van opleidingen is extra informatie nodig. Als er behoefte is aan het bepalen van eerstejaars opleiding, neem dan contact op met microdata@cbs.nl.

7.5 Hoe bepaal ik hoe lang iemand over een opleiding in het hoger onderwijs heeft gedaan?

Het is mogelijk om meerdere jaargangen van bestand *onderwijsinschrtab* te bekijken en zo na te gaan hoeveel maanden iemand ingeschreven heeft gestaan voor een bepaalde opleiding. Dit levert echter niet altijd goede resultaten op omdat er problemen kunnen zijn met het volgen van mensen en opleidingen in de tijd. Voor het volgen van studenten in de tijd dient altijd gebruik gemaakt te worden van bestand *vtvhostudent*, voor het volgen van opleidingen is extra informatie nodig. Daarnaast schetsen variabelen AANVINSCHR en EINDINSCHR uit bestand *onderwijsinschrtab* niet altijd een compleet beeld. Als er behoefte is aan het bepalen van opleidingsduur, neem dan contact op met microdata@cbs.nl.

7.6 Hoe deel ik opleidingen en diploma's in naar studierichting volgens de International Standard Classification of Education Fields of Training and Education 2013 (ISCED-F 2013), zoals dat bijvoorbeeld in [deze](#) StatLinetabel gebeurt?

Op basis van het opleidingsnummer (bijvoorbeeld variabele OPLNRHOOFDINSCHR uit bestand *onderwijsdeelnemerstab* of variabele OPLNR uit bestand *onderwijsinschrtab*) kunnen met behulp van het referentieboek *opleidingsnrref* variabelen ISCEDF2013RICHTINGNLSOI2021V en ISCEDF2013RUBRIEKSOI2021V gekoppeld worden. ISCEDF2013RUBRIEKSOI2021V bevat de meest gedetailleerde (6-digit) indeling naar studierichting. De 4-digit indeling ISCEDF2013RUBRIEKSOI2021V bevat net iets minder detail. Met behulp van referentieboek *iscedf2013richtingref* kan ISCEDF2013RUBRIEKSOI2021V verder ingedikt worden tot een indeling met 3 digits (ISCEDF2013NARROWFIELDNL) of 2 digits (ISCEDF2013BROADFIELDNL).

7.7 Hoe deel ik opleidingen en diploma's in naar HOOP-gebieden, zoals dat bijvoorbeeld in [deze](#) StatLinetabel gebeurt?

Op basis van het instellingsnummer én het opleidingsnummer (bijvoorbeeld variabelen BRIN_crypt en OPLNR uit bestand *onderwijsinschrtab* of variabelen BRINHOOFDINSCHR_crypt en OPLNRHOOFDINSCHR uit bestand *onderwijsdeelnemerstab*) kan met behulp van het referentieboek *oplnrhoref* variabele CROHOOND gekoppeld worden. Het betreft hier de indeling naar HOOP-gebieden die door OCW gebruikt wordt om opleidingen in het hoger onderwijs in te delen. [Hier](#) is meer informatie over deze indeling en de indeling volgens ISCED-F2013 (zie vraag 7.6) te vinden.

7.8 Hoe bepaal ik of een student een internationale student is?

Een internationale student is gedefinieerd als een student met een niet-Nederlandse nationaliteit én een niet-Nederlandse vooropleiding. Nationaliteit wordt bepaald aan de hand van variabele GBANATIONALITEIT1 uit bestand *gbanationaliteitbus* en voor mensen die nooit ingeschreven hebben gestaan in de BRP aan de hand van variabele NIETGBANAT1 uit bestand *nietgbanationaliteitbus*. Vooropleiding wordt bepaald aan de hand van variabele HOVOOROPLVOORHO uit bestand *onderwijsdeelnemerstab*. De volgende codes geven een niet-Nederlandse vooropleiding aan: [LEEG], '-----', '00501', '00502', '00503', '00504', '00505' en '00506'.

7.9 Waar kan ik informatie vinden over propedeusediploma's?

In de diplomabestanden *hdiplomahbotab*, *hdiplomawotab* en *hdiplomahotab* is informatie beschikbaar over propedeusediploma's. Deze informatie is echter niet volledig omdat propedeusediploma's met name in het wetenschappelijk onderwijs, maar ook in het hoger beroepsonderwijs niet goed geregistreerd werden. Er wordt daarom afgeraden om deze informatie te gebruiken. Vanwege de gebrekkige betrouwbaarheid van de informatie is besloten om propedeusediploma's vanaf JJJJ = 2019 niet meer op te nemen in de ho-diplomabestanden.

7.10 Hoe bepaal ik wie er een bindend studieadvies hebben gekregen?

Hier hebben we geen informatie over.

7.11 Hoe bepaal ik het aantal studiepunten dat een student gehaald heeft?

Hier hebben we geen informatie over.

7.12 Hoe bepaal ik waar studenten onderwijs volgen?

Daarvoor is informatie nodig over de instelling (variabele BRINHOOFDINSCHR_crypt uit bestand *onderwijsdeelnemerstab* of variabele BRIN_crypt uit bestand *onderwijsinschrtab*) en de vestiging (variabele HOBRINVEST uit bestand *onderwijsinschrtab*) waar de student ingeschreven staat. Op basis hiervan kan met behulp van bestand *brinhotab* de gemeente van de vestiging bepaald worden: variabele GEMBRINVESTHO. Het betreft dan de gemeente volgens de gemeentelijke

indeling van dat jaar (dus BRINHOTAB2022V2 bevat de gemeente volgens de gemeentelijke indeling 2022).

7.13 Hoe kan ik schakel- of premasterstudenten identificeren?

Vanaf studiejaar 2020/'21 is het mogelijk om schakel- of premasterstudenten te onderscheiden op basis van variabele HOSTUDIEFASE (S = schakelstudent) in bestand *onderwijsinschrtab*. Voor die tijd is het niet mogelijk om schakel- of premasterstudenten te onderscheiden. Universiteiten konden dit onderscheid zelf wel maken voor die tijd, maar zij waren niet verplicht dit onderscheid te registreren en aan DUO door te geven.

8 Onderwijspersoneel

8.1 Hoe koppel ik gegevens uit bestand *onderwijspersoneel* aan andere bestanden over onderwijs zoals *onderwijsinschrtab* en *onderwijsdeelnemerstab*?

Met behulp van variabele BRIN1OKT_crypt uit *onderwijspersoneel* is het mogelijk om gegevens op instellingsniveau te koppelen. Meer informatie hierover kan gevonden worden in de documentatie van bestand *onderwijspersoneel* bij de beschrijving van variabele BRIN1OKT_crypt.

8.2 Hoe koppel ik gegevens uit bestand *onderwijspersoneel* aan andere bestanden, zoals bestand *spolisbus*?

Voor de meerderheid van de records in bestand *onderwijspersoneel* is het mogelijk om met behulp van variabele IKVOWP gegevens te koppelen op het niveau van inkomstenverhouding-id (i.e. IKVID). Meer informatie hierover kan gevonden worden in de documentatie van bestand *onderwijspersoneel* bij de beschrijving van variabele IKVOWP.

8.3 Hoe bepaal ik het voltijdsequivalent (vte) van een persoon in bestand *onderwijspersoneel*?

Het voltijdsequivalent (vte) van een persoon kan worden bepaald door alle baandelen (records) van een persoon bij elkaar op te tellen. De som van variabele OMVANGBAANDEEL uit bestand *onderwijspersoneel* is dan het gemiddelde vte van de persoon in de maand oktober.

8.4 Hoe bepaal ik of iemand werkzaam is in het hoger onderwijs?

Dit is niet mogelijk. Bestand *onderwijspersoneel* bevat geen gegevens over personeel dat werkzaam is in het hoger onderwijs.

8.5 Hoe bepaal ik of iemand werkzaam is in het niet-bekostigd onderwijs?

Dit is niet mogelijk. Bestand *onderwijspersoneel* bevat alleen gegevens over door de overheid bekostigde instellingen.

9 Opleidingsniveau en -richting

9.1 Hoe deel ik opleidingen en diploma's in naar studierichting volgens de International Standard Classification of Education Fields of Training and Education 2013 (ISCED-F 2013), zoals dat bijvoorbeeld in [deze](#) tabel op StatLine gebeurt?

Op basis van het opleidingsnummer (bijvoorbeeld variabele OPLNRHOOFDINSCHR uit bestand *onderwijsdeelnemerstab* of variabele OPLNR uit bestand *onderwijsinschrtab*) kunnen met behulp van het referentieboek *opleidingsnrref* variabelen ISCEDF2013RICHTINGNLSOI2021V en ISCEDF2013RUBRIEKSOI2021V gekoppeld worden. ISCEDF2013RUBRIEKSOI2021V bevat de meest gedetailleerde (6-digit) indeling naar studierichting. De 4-digit indeling ISCEDF2013RUBRIEKSOI2021V bevat net iets minder detail. Met behulp van referentieboek *iscedf2013richtingref* kan ISCEDF2013RUBRIEKSOI2021V verder ingedikt worden tot een indeling met 3 digits (ISCEDF2013NARROWFIELDNL) of 2 digits (ISCEDF2013BROADFIELDNL).

9.2 Ik wil graag weten hoeveel personen in Nederland niet over een startkwalificatie beschikken. Hoe kan ik dat bepalen?

Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van bestand *hoogsteoptab*. Deze geeft van iedereen die op 1 oktober JJJJ in de BRP ingeschreven staat het hoogst behaalde opleidingsniveau weer. Het niet hebben van een startkwalificatie staat gelijk hebben aan het hebben van een laag opleidingsniveau. Dit kan als volgt bepaald worden: koppel op basis van variabele OPLNIVSOI2021AGG4HBmetNIRWO (uit bestand *hoogsteoptab*) met behulp van referentieboek *oplnivsoi2021agg4hbmtnirworef* variabele OPLNIVSOI2021AGG1HBmetNIRWO. OPLNIVSOI2021AGG1HBmetNIRWO deelt het hoogst behaalde opleidingsniveau in 3 categorieën in: laag, midden, hoog. Vergeet niet om gebruik te maken van het ophooggewicht (variabele GEWICHTHOOGSTEOPL uit bestand *hoogsteoptab*). Hierbij zijn de volgende twee zaken van belang:

- a. Voor het bepalen van het ophooggewicht GEWICHTHOOGSTEOPL is een weegmodel toegepast. Indien output wordt gemaakt waarin achtergrondvariabelen een rol spelen die geen deel uitmaken van het weegmodel kan het zijn dat de gewichten de data niet in voldoende mate representatief maken;
- b. Aangezien bestand *hoogsteoptab* deels is gebaseerd op steekproefwaarneming is er sprake van een steekproeffout (dat wil zeggen een variantie > 0).

9.3 In bestand *hoogsteoptab* is het opleidingsniveau inclusief de bijschatting van het niet in registers waargenomen onderwijs (NiRWO) van 2013 tot en met 30-09-2019 uitgedrukt volgens de niveau-indeling van de SOI 2016, en vanaf 01-10-2019 volgens de niveau-indeling van de SOI2021. Kan ik de hele reeks volgens een van de beide indelingen krijgen? Wat zijn de verschillen tussen die beide indelingen?

Het opleidingsniveau inclusief de NiRWO-bijschatting is afgeleid volgens SOI2016 óf volgens SOI2021. Het is niet mogelijk om die over de hele periode waarop de tijdreeks 2013 tot nu betrekking heeft gelijk te trekken volgens een van beide versies. Er is dus hoe dan ook een breuk. Maar je kunt wel inzicht krijgen in de grootte van het verschil tussen die beide indelingen voor wat betreft de verdeling over het hoogst behaalde onderwijsniveau. Gebruik hiervoor de tabellen die in Bijlage 4 staan van de [methodologische toelichting op de SOI](#). Er is voor deze tabellen gebruikt gemaakt van *hoogsteoptabv3*. De NiRWO gebruikt de indeling in 18 categorieën. Indien gewenst kan de indeling worden geaggregeerd naar de bovenliggende aggregatieniveaus in 8, 5 of 3 categorieën. In paragraaf 3.4 van de methodologische toelichting is een inhoudelijke uitleg gegeven van de verschillen.

9.4 In bestand *hoogsteoptab* is de richting van het onderwijs inclusief de bijschatting van het niet in registers waargenomen onderwijs (NiRWO) beschikbaar vanaf 2016, maar daarvoor niet. In de jaren voor 2016 kan de richting van het gevolgde onderwijs alleen afgeleid worden door koppeling met de opleidingsnummers, dus zonder de bijschatting. Vanaf 2016 is de richting van het onderwijs inclusief NiRWO-bijschatting tot en met 30-09-2019 uitgedrukt volgens de SOI2016, en vanaf 01-10-2020 volgens SOI2021. Als ik iets over richting wil zeggen voor de hele periode 2013 tot en met nu, wat kan ik dan het beste doen?

Als je in je onderzoek met tijdreeksen wil werken, maak dan geen gebruik van de NiRWO-variabelen. Als je iets over richting wil zeggen kun je het beste op basis van variabelen OPLNRHB (of OPLNRHG) uit bestand *hoogsteoptab* variabelen ISCEDF2013RICHTINGNLSOI2021V (detailgroepen volgens SOI2021) of ISCEDF2013RUBRIEKSOI2021V (rubrieken volgens SOI2021) uit referentieboek *opleidingsnrref* koppelen. De gebruiker moet wel beseffen dat deze variabelen behept zijn met een onderschatting. Als een persoon onderwijs heeft gevolgd aan een particuliere instelling of in het buitenland kan het namelijk zijn dat dit niet is geregistreerd. Verder indikken van de detailgroepen naar subgroepen of hoofdgroepen kan via referentieboek *iscedf2013richtingref*.

10 Overig

10.1 Hoe bepaal ik of iemand een inschrijving heeft in het niet-bekostigd onderwijs?

Dit is niet mogelijk. Bestanden *onderwijsdeelnemerstab* en *onderwijsinschrtab* bevatten alleen gegevens over door de overheid bekostigde instellingen. Bestand *studerendenbus* bevat wel voor een klein deel inschrijvingen aan niet-bekostigde instellingen. Dat komt doordat bij het maken van bestand *studerendenbus* ook informatie over ontvangers van studiefinanciering verwerkt wordt. Personen die een erkende opleiding volgen aan een niet-bekostigde instelling kunnen in aanmerking komen voor studiefinanciering. Deze groep is binnen bestand *studerendenbus* echter niet apart te onderscheiden.

10.2 Waar kan ik informatie vinden over absentie (spijbelen) of over thuiszitters?

Over spijbelen zijn beperkt cijfers beschikbaar op basis van het schoolverlatersonderzoek (bestanden *SVOJJJJ*). Aan mbo- en vo-gediplomeerden wordt eens in de twee jaar gevraagd: Toen je deze opleiding nog volgde, heb je toen weleens gespijbeld?

10.3 Waar kan ik informatie vinden over het IQ van kinderen?

Hier hebben we geen recente gegevens over.

10.4 Waar kan ik informatie over staatsexamens vinden?

Hier hebben we nog geen gegevens over.

10.5 Hoe bepaal ik voortijdig schoolverlaters zodat de aantallen overeen komen met [deze StatLinetabel](#)?

Om de nieuwe aanwas van voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) te bepalen kan gebruik gemaakt worden van bestand *vsvtab*. Lees voor een goed begrip van dit bestand [hier](#) meer over de methode die het CBS gebruikt om vsv'ers af te bakenen. De cijfers die het CBS publiceert over vsv'ers wijken iets van de cijfers die de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) hierover publiceert. In [dit](#) document staat hoe DUO vsv'ers afbakent. Op termijn zullen DUO en CBS dezelfde definitie van voortijdig schoolverlaters gaan hanteren. Gesprekken hierover zijn afgerond, maar wanneer volgens deze nieuwe definitie gepubliceerd gaat worden is nog niet bekend.